

**Arkadijaus Kiseliovo, Danutės Kiseliovos matematikos vadovėlio 3 klasei „Matematika“
(rankraščio)**

RECENZIJA

2011-02-21

Vilnius

Vadovėlį „Matematika“ sudaro trys knygos. Vadovėlio metodinė sąranga pakankamai aiški, atitinka mokinių amžiaus tarpsnio ypatumus. Šioje mokymo priemonėje pateikta medžiaga apima visų matematinės veiklos sričių (skaičių ir skaičiavimo; reiškinių, lygčių, nelygybių; geometrijos; matų ir matavimų; statistikos) turinį, nusakytą pradinio ugdymo bendrojoje programoje (2008). Vadovėlis atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir valstybės vertybes, yra nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu. Dažniausiai vadovėlyje pateikiama naudinga tekstinė ir vaizdinė informacija; aiškios, patrauklios iliustracijos, padėsiančios mokiniams geriau suprasti nagrinėjamus klausimus.

Vadovėlio „Matematika“ medžiaga sudaro galimybes ugdyti(s) trečios klasės mokinių ne tik dalykinę (matematinę) kompetenciją, bet ir bendrąsias, t. y. komunikavimo, socialumo, pažinimo, mokėjimo mokytis, iniciatyvumo ir kūrybos, asmeninę, kompetencijas. Mokiniai skatinami diskutuoti, aptarti uždavinių sprendimo būdus, ieškoti kelių teisingų sprendimų, argumentuoti išsakant nuomonę.

Pažymėtina, kad daugelio užduočių kontekstas yra gyvenimiškas, dažnai užduočių sąlygos susiję su aktyvia vaikų veikla, pavyzdžiui, analizuojami Lietuvos keliai, atstumai tarp įvairių miestų, mokiniai praktiškai mokomi naudotis žemėlapiu, pasirinkti trumpiausią kelią, skaityti autobusų tvarkaraštį ir pan. Praktinius gebėjimus trečiokai ugdomi analizuodami elektros skaitiklių rodmenis, skaičiuodami, kiek suvartota elektros energijos per mėnesį, aiškindamiesi maisto produktų kainas parduotuvėse, aptardami kavinių valgiaraščius, lankstydami lankstinius, matuodami atstumus, braižydami diagramas, naudodamiesi receptais ir pan. Trečiokų matematinio mąstymo ugdymas siejamas su šiandienio gyvenimo aktualijomis; mokomasi spręsti įvairias gyvenimiškas problemas analizuojant aplinkos taršos, žmonių žalingų įpročių klausimus. Daug užduočių skirta mokinių skaičiavimo įgūdžiams, matinių skaičių smulkinimui ir stambinimui.

Tikėtina, kad matematikos pamokos mokiniams bus įdomios, kai skaičiuos įvairių gyvūnų greitį, masę, ilgį, aukštį; aukščiausių pasaulyje žmonių ūgius; analizuos Lietuvos temperatūrų rekordus; mokysis atlikti daugybės veiksmus pirštų pagalba. Nauja medžiaga dažniausiai pateikiama mokiniams detalai paaiškinant, kaip apskaičiuoti, kokius veiksmus atlikti, pavyzdžiui, aiškiai nusakyta, kaip teisingai prie triženklio skaičiaus pridėti vienaženklį, dviženklį, triženklį; kaip

iš triženklį skaičiaus atimti vienaženklį, dviženklį, triženklį ir pan. Visa tai sudarys galimybę trečiokui mokytis savarankiškai. Įsivertinti savo atliktą darbą mokinius skatins užduotys, kuriose pateikti atsakymai. Yra įdomių mąstymą ugdančių galvosūkių, kuriuos trečiokai spręsti skatinami su šeimos nariais arba draugais.

Pastebėta tam tikrų netikslumų. Visose vadovėlio knygose pasikartoja tema *Uždavinių sprendimas*. Tikslesnis pavadinimas mokiniams būtų naudingesnis ir aiškesnis, nukreipiantis veiklai. Be paaiškinimo vartojama sąvoka *laužtė*, kurios nereikėtų mokytis trečioje klasėje (pagal pradinio ugdymo matematikos bendrąją programą (2008)). Mokiniams nepaaiškintos sąvokos *triženklis skaičius*, *keturženklis skaičius*, *geometriniai kūnai*, *geometrinės figūros*, *daugiakampis*, kurios dažnai vartojamos vadovėlyje. Pasitaiko logikos klaidų, pavyzdžiui, I dalies 38 puslapyje teigiama, kad *metai skaičiuojami šimtmečiais. Jie vadinami amžiais*. Manychiau, kad ši mintis netiksli. Panašių netikslumų yra vadovėlio I knygos 5 puslapio 2 užduotyje, I knygos 44 puslapio 2 užduotyje, II knygos 18 puslapio 1 užduotyje, II knygos 67 puslapio 2 užduotyje, III knygos 82 puslapio 2 užduotyje ir pan.

I knygos 38 puslapyje trečiokai mokomi taisyklingai užrašyti datą trumpuoju būdu. Valstybinės lietuvių kalbos komisijos prie LR Seimo 2001 m. gegužės 3 d. nutarimu Nr. 2 (78) „Dėl datos rašymo“ nurodyta, kad datą rašant trumpuoju būdu metus, mėnesį ir dieną reiškiančias skaitmenų grupes reikia skirti brūkšneliais arba tarpeliais. Kaip matome, datą galime rašyti dvejopai – ir su brūkšneliais, ir be jų. Manychiau, kad, jeigu vadovėlyje to mokoma, tuomet reikėtų pateikti abu būdus. Taip būtų išvengta prieštaravimų, netikslumų. Vadovėlyje pateikta data: *2012 05 09*. Po ja parašyta *Tiek metų praėjo nuo Kristaus gimimo*. Manychiau, kad nereikėtų apie ateitį kalbėti būtuojų laiku, nes šis sakinytis klaidins mokinius, besimokančius iš šio vadovėlio 2011 metais.

Vadovėlio kalba pakankamai taisyklinga, pastebėta rašybos klaidų, pavyzdžiui, II knygos 8 puslapyje knygos pavadinime *Pepė Ilgakojinė*, III knygos 33 puslapyje žodyje *organizacijų*.

Išvada: Arkadijaus Kiseliovo, Danutės Kiseliovos matematikos vadovėlis 3 klasei „Matematika“ atitinka pagrindinius vadovėlio turiniui keliamus reikalavimus, kurie išdėstyti „Mokyklų aprūpinimo bendrojo lavinimo dalykų vadovėliais ir mokymo priemonėmis tvarkos aprašo“ (Žin., 2009, Nr. 61–2450) 5 punkte.

dr. Daiva Jakavonytė-Staškuvienė